

PRIPREMILI:

Tekst: Dominik Brigović

Fotografije: Zoran Smoljan

Dubrovački gradski pješački mostovi

Danas su dubrovačke gradske zidine jedinstven primjer fortifikacijske arhitekture te spomenik svjetskog značaja, tijekom višestoljetnog utvrđivanja izgrađene su zidine tako da se u središte grada može samo preko pješačkih mostova

Dubrovnik (Ragusa) je bio republika dulje od jedanaest stoljeća, točnije do početka 19. st., a svoj je opstanak i slobodu branio ponajprije diplomacijom i utvrđivanjem grada, odnosno izgradnjom zidina, utvrda te tvrđava. Dubrovačke gradske zidine ukupno su duge 1940 m, a sastoje se od glavnoga gradskog zida, šesnaest kula, triju tvrđava - kantonata, triju predziđa s nizom tureta, triju jaraka, koji su danas nasuti, dviju predutvrda - tvrđava te palobrane pred gradskom lukom.

Danas su dubrovačke gradske zidine jedinstven primjer fortifikacijske arhi-

tekture te spomenik svjetskog značaja. Tijekom višestoljetnog utvrđivanja i izgradnje zidina Dubrovčani su u 14. st. pred Vanjskim vratima od Pila, sa zapadne strane predgrađa, iskopali jarak. Isto to učinili su u 15. st. s istočne strane.

Sa zapada se u Grad, staru urbanu jezgru, ulazi s Pila preko kamenoga dvolučnog mosta te drvenog mosta koji vodi kroz Vanjska vrata od Pila. Tijekom stoljeća taj most doživljavao je razne preobrazbe. Prvi je izgradio graditelj Ivan iz Siene 1397. i 1398. kao jednolučni kameni most. Polovinom 15. st. gradsko predziđe se proširuje, grade se nova

Vanjska vrata od Pila, proširuje se i jarak, što uvjetuje i izgradnju novoga trolučnog kamenog mosta. Taj most izgrađen je 1474. od korčulanskog kamena prema nacrtu dubrovačkoga graditelja Paskoja Miličevića. Same elemente arhitektonске kamene plastike izradio je korčulanski klesar Marko Andrijić. Godine 1533. prvi kameni luk mosta, onaj koji se veže na sama Vanjska vrata od Pila, srušen je i zamijenjen drvenim podiznim mostom. Radovi su završeni 1538., čime je most dobio svoj današnji oblik.

U doba Republike, a i poslije, sve do polovine 19. st. (doba austrijske vlasti), drveni mostovi na Pilama i Pločama noću su se podizali. I danas su vidljivi mehanizmi za dizanje drvenog mosta. Godine 1937. izvedena je rekonstrukcija tijekom koje su obnovljene stare originalne vratnice, a tadašnji betonski most zamijenjen je drvenim koji se više ne može podizati. Izgradnjom Puta iza

Pogled na Dubrovačke zidine

Most od Pila

Unutarnji most od Ploča

Grada (1896. – 1899.) i iskopom ispod tvrđave Minčeta zatrpali su jarak ispred Vanjskih vrata od Pila te donji dijelovi mosta. Prolaskom kroz vrata ulazi se u prostor u kojemu su kolni put i kameno stubište koje je 1923. oblikovao znameniti hrvatski kipar Ivan Meštrović.

Kroz Unutarnja vrata od Pila ulazi se na Stradun, tj. Placu, najljepšu ulicu na svijetu. Šetnjom preko Straduna ("ko nije prošetao Stradunom nije ni bio u Dubrovniku") i uživanjem u jedinstvenoj, divljenja vrijednoj ljepoti Grada dolazi se do Gradskog zvonika. Pokraj zvonika, kroz Vrata carinarnice i Ulicom sv. Dominika, koja prolazeći uz dominikanski samostan vodi do Unutarnjih vrata od Ploča, vodi put kojim se napušta urbana jezgra. Neposredno prije Unutarnjih vrata od Ploča prolazi se kroz jedna novija

vrata koja je izradila austrijska vlast ne znajući da su lijevo smještena stara Vrata od Ploča (ili Vrata sv. Luke). Ta vrata bila su jedini istočni izlaz do 1450. kada su izgrađena Unutarnja vrata od Ploča autora Simeona della Cave.

Kako bi se premostio jarak istočno od Unutarnjih vrata od Ploča, godine 1449. donesena je odluka o tome da se izgradi jednolučni kameni most (danas Unutarnji most od Ploča), koji stilom odgovara mostu pred Vanjskim vratima od Pila. Most je izgrađen po nacrtu Paskoja Miličevića, a gradili su ga klesari Đuro Utišenović, Radoje Grubačević, Radoslav Radovanović i Vlado Bogojević. Tijekom 19. st., pri rekonstrukciji Unutarnjih vrata od Ploča, izvedena je denivelacija kolnika mosta tako da je njegov istočni dio povišen, a zapadni snižen.

Potpuna sanacija tog mosta izvedena je tijekom 2004. i 2005. godine.

Uz tvrđavu Revelin vodi put do Vanjskih vrata od Ploča koja su izgrađena 1466. godine.

Godine 1479. istočno od tih vrata prokopan je još jedan jarak preko kojega je tada izgrađen Vanjski most od Ploča, također po nacrtu dubrovačkog graditelja Paskoja Miličevića. Na Vanjska vrata od Ploča nastavljaju se drveni podizni most te dvolučni kameni most. Godine 1628. konačni izgled Vanjskim vratima od Ploča dao je graditelj Miho Hranjac, graditelj koji je izgradio lukobran Kaše u Staroj gradskoj luci.

Mostovi su građeni u gotičko-renesansnome stilu, cvjetnoj gotici, koja se prepoznaje po motivu četverolista u ogradi mosta.

Most od Ploča

